

8. OSTATNI PIASTOWIE

Mój brat lubi opowiadać o wojnach i rycerzach. Od Ani usłyszycie natomiast o małżeństwach, sojuszach i ciężkiej pracy, które uratowały Polskę!

Kazimierz Wielki

Gdy **Władysław Łokietek** został królem, to wcale nie znikły wszystkie jego problemy. Wciąż poza granicami Polski były Śląsk i Pomorze, a wielu możnych i rycerzy niechętnie spoglądało na rosnącego w siłę króla. Także sąsiednie państwa wołały, aby Polska pozostała podzielona i niezdolna do obrony. Zagroziły nam zwłaszcza Czechy, których król nadal rościł sobie prawa do polskiej korony. Dlatego, żeby utrzymać jedność królestwa, Łokietek musiał walczyć w obronie państwa i zawierać sojusze. Doprowadził do ślubu swojej córki Elżbiety z królem Węgier, zyskując potężnego sprzymierzeńca przeciwko Czechom. Zaplanował też przyszłość syna, Kazimierza, którego ożenił z córką władcy Litwy. Taki sojusz Polski, Węgier i Litwy pozwolił obronić nasze państwo. Ciągłe wojny poważnie jednak nadzarpnęły królewski skarb. Dlatego, gdy w 1333 roku zmarł Władysław Łokietek, jego syn **Kazimierz Wielki** musiał się sporo natrudzić, aby zachować jedność Polski. W tym celu postanowił iść na ustępstwa. W 1335 roku w Wyszehradzie spotkali się królowie Polski, Węgier i Czech. Postanowiono tam, że Kazimierz zapłaci królowi Czech odszkodowanie (ogromną kwotę) w zamian za jego rezygnację ze starań o tron Polski. Kilka lat później, również w Wyszehradzie, zawarto układ, że w razie bezpotomnej śmierci Kazimierza polska korona przypadnie królowi Węgier lub jego synowi.

Jan Matejko, Kazimierz Wielki. Fot. Wikimedia Commons

Polska murowana

Po uporządkowaniu spraw z Czechami, Kazimierz zaczął przyglądać się sytuacji na Rusi, która była podzielona na wiele księstw. Król Polski stopniowo podporządkowywał sobie ruskie ziemie, znacznie powiększając terytorium naszego państwa. Wziął się również za odbudowę kraju. Zakładał nowe miasta, rozwijał handel i wytyczał nowe drogi. Budował zamki, które strzegły bezpieczeństwa Polski. Uporządkował prawo i pilnował jego przestrzegania. Za jego czasów budowniczowie coraz chętniej korzystali z kamienia i cegły przy wznoszeniu kościołów i domów. Dlatego o Kazimierzu mówi się, że zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną! Nadano mu też przydomek Wielki.

CZY WIESZ, ŻE...

- Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną – to znane powiedzenie dotyczy tego, że za jego rządów zaczęto stawiać murowane grody, a więc solidne i trudne do zdobycia podczas najazdów.
- Król Kazimierz założył niemal 100 nowych miast, co przyczyniło się do wzbogacenia kraju, gdyż w miastach osiedlali się kupcy i rzemieślnicy z różnych krajów, którzy płacili podatki od swojej działalności.
- Rozwój gospodarczy sprzyjał także zwiększeniu liczby ludności. Królestwo za czasów Kazimierza Wielkiego liczyło prawie dwa miliony mieszkańców.
- Król Kazimierz ufundował także Akademię Krakowską, czyli pierwszy polski uniwersytet wzorowany na najlepszych uczelniach Europy Zachodniej.

Ludwik Węgierski

Był tylko jeden problem. Kazimierz nie miał syna, który mógłby odziedziczyć po nim królestwo. Wspominałam wam wcześniej, że Władysław Łokietek wydał swoją córkę Elżbietę (najstarszą siostrę Kazimierza Wielkiego) za króla Węgier? Z tego małżeństwa urodził się Ludwik, a więc siostrzeniec Kazimierza Wielkiego. A pamiętacie, że w Wyszehradzie król Kazimierz zgodził się na to, że jeśli nie doczeka się syna, to na tronie Polski zasiądzie władca Węgier? Tak właśnie się stało i w 1370 roku, po śmierci Kazimierza Wielkiego, królem Polski został **Ludwik Węgierski**. Tak zakończyło się panowanie dynastii Piastów, choć nie do końca, bo nowy władca był przecież z nimi spokrewniony!

Ludwik był również królem Węgier i wolał zostać w swojej ojczyźnie. Rozkazał więc, aby Polską zarządzili wyznaczeni przez niego **regenci** (czyli namiestnicy). Węgierski władca zrezygnował też z części swojej władzy na rzecz polskich rycerzy, ale uzyskał coś w zamian! Podobnie jak Kazimierz Wielki, Ludwik nie miał syna, ale zdołał przekonać rycerzy, by po jego śmierci wybrali na królową Polski jedną z jego córek.

Królowa Jadwiga

W 1382 roku Ludwik Węgierski zmarł i przez następne dwa lata Polacy nie potrafili dojść do zgody, kto ma nimi rządzić. W końcu spełnili jednak życzenie zmarłego władcy i na tronie posadzili dwunastoletnią Jadwigę, czyli córkę Ludwika Węgierskiego. Jadwiga była jeszcze dzieckiem, więc zarządzili jej doradcy. Szybko postanowili znaleźć dla niej męża. Wybór doradców padł na Władysława Jagiełłę, który był księciem Litwy i poganinem. W 1385 roku w Krewie zawarto **unię między Polską a Litwą**. Zgodnie z jej ustaleniami, Jagiełło ochrzcił się, ożenił z Jadwigą i został królem Polski. Tak narodziła się unia polsko-litewska, która na kilkaset lat połączyła oba kraje!

Marcello Bacciarelli, Królowa Jadwiga. Fot. Wikimedia Commons

Ludwik Węgierski jako król Polski nie rządził osobiście, pozostał na tronie węgierskim. Jego rządy na Węgrzech były bardzo dobre. Podobnie jak jego poprzednik w Polsce, na Węgrzech otrzymał przydomek Wielki. Jego rządy przez namiestników były dla Polski jednak ważne, gdyż zapobiegły rozpadowi królestwa.

Jadwiga Andegaweńska koronowana była na króla Polski (nie królową, tylko króla). Od małości była przygotowywana do pełnienia tej funkcji. Została świetnie wyedukowana, znała języki obce. Jako królowa, żona Władysława Jagiełły zajmowała się pomaganiem potrzebującym. Jest świętą Kościoła katolickiego. Kanonizacji dokonał święty Jan Paweł II w 1997 roku podczas mszy świętej odprawianej na krakowskich błoniach.